

USTAVNI SUD CRNE GORE

U-I br. 5/10

PODGORICA, 9. jun 2010. godine

ROK ZA USKLADIVANJE ZAKONA O IZBORU ODBORNIKA I POSLANIKA SA USTAVOM, UTVRĐEN USTAVNIM ZAKONOM ZA SPROVOĐENJE USTAVA NIJE ISTEKAO, PA NE POSTOJE PROCESNE PRETPOSTAVKE ZA VOĐENJE POSTUPKA I ODLUČIVANJE O SAGLASNOSTI TOG ZAKONA, ODNOSNO POJEDINIHI ODREDBA SA USTAVOM.

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik dr Milan Marković i sudije - Miodrag Iličković, Miodrag Latković, Fetija Mededović, Đole Sekulović i Desanka Lopičić, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 1 Ustava Crne Gore, člana 28 tačka 6 i člana 33 tačka 5 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08), na sjednici od 9. juna 2010. godine, donio je

RJEŠENJE

ODBACUJE SE inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 11 stav 2 Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 4/98, 17/98, 14/00, 9/01, 41/02 i 48/06).

OBRAZLOŽENJE

Hana Šarkinović, iz Podgorice podnijela je inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe člana 11 stav 2 Zakona, navedenog u izreci. U inicijativi se, u suštini, navodi: da je osporena odredba Zakona suprotna odredbi člana 45 Ustava i načelima Evropske Povelje o lokalnoj samoupravi utvrđenim članom 3 stav 2; da je odredbom člana 43 Zakona o lokalnoj samoupravi propisano da građani biraju odbornike skupštine na osnovu slobodnog, opšteg, jednakog i neposrednog biračkog prava, u skladu sa zakonom; da je Zakonom o potvrđivanju Evropske Povelje o lokalnoj samoupravi Crna Gora preuzela obavezu propisanu odredbama člana 3 stav 2 Povelje i članom 2 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi i propisala da i stranac može ostvarivati pojedina prava u lokalnoj samoupravi pod uslovima i na način utvrđen zakonom; da je odredbom člana 6 stav 1 Zakona o biračkim spisakovima propisano da se u birački spisak upisuje državljanin koji ima biračko pravo, prema mjestu prebivališta, a odredbom člana 6 istog zakona propisan je način promjene u biračkom spisku; da je Ustavom data mogućnost zakonodavcu da zakonom, u skladu sa Ustavom uređuje način ostvarivanja sloboda i prava kad je to neophodno, ali da zakonodavac ne može uređivati slobode i prava na način što derogira ustavnu odredbu, što je u konkretnoj situaciji urađeno, čime je narušena ustavna garancija utvrđena članom 45 Ustava, pa se normiranjem u osporenoj odredbi Zakona ne propisuje način ostvarivanja ustavnog prava, već se, naprotiv, to pravo uskraćuje.

Vlada Crne Gore u svom mišljenju navodi: da osporena odredba Zakona nije nesaglasna sa Ustavom i Evropskom konvencijom jer su u članu 45 Ustava utvrđena načela biračkog prava, prema kojima pravo da bira i da bude biran ima državljanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života i ima najmanje dvije godine prebivališta u Crnoj Gori, a biračko pravo je opšte i jednako i ostvaruje se na izborima, a osporenim odredbom ne povređuju se navedena ustavna načela, koja jednako važe i za izbor poslanika i za izbor odbornika; da je propisivanjem prebivališta na teritoriji opštine, odnosno gradske opštine kao izborne jedinice najmanje 12 mjeseci prije dana održavanja izbora koje mora da ima građanin Crne Gore da bi ostvario biračko pravo u opštini, odnosno u gradskoj opštini predviđeno iz razloga zaštite vršenja samog biračkog prava, odnosno zaštite građana određenog područja; da samo građani, čiji su vitalni interesi vezani za funkcionisanje vlasti od strane skupštine tog područja, biraju i mogu biti birani za predstavnike u te skupštine, jer time ostvaruju svoje interese u vršenju funkcija vlasti, s obzirom da od odluke tih organa bitno zavisi njihov život i rad; da se propisivanjem prebivališta, na ovaj način, eliminiše mogućnost uticaja na obrazovanje organa državne vlasti, kretanje stanovništva s jednog područja na drugo, kojim bi se, bez utvrđivanja ovog uslova, poremetili procesi u određenju samog biračkog tijela, odnosno moglo bi doći do zloupotrebe biračkog prava, posebno u slučaju održavanja izbora u jednoj opštini; da je ovakvo zakonsko rješenje u osnovi pretpostavka za stvaranje optimalnih uslova, kako za legitimnost izbora, tako i za njihovu tehničku pripremu i pravovremeno odvijanje svih faza izbornog postupka, pa iz tih razloga osporena odredba Zakona nije nesaglasna ni sa članom 3 stav 2 Evropske Povelje o lokalnoj samoupravi, kojim je utvrđena obaveza izbora članova skupštine lokalne samouprave slobodno izabranih tajnim glasanjem, na osnovu neposrednog, ravnopravnog i opšteg prava glasa i da iz navedene odredbe Evropske Povelje ne proizilazi obaveza davanja biračkog prava strancima, kako bi se iz date inicijative moglo zaključiti.

Ustavni sud je utvrdio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje u ovom predmetu.

Osporenim odredbom Zakona propisano je da pravo da bira i da bude biran za odbornika ima građanin Crne Gore koji je navršio 18 godina života, koji je poslovno sposoban, koji ima prebivalište na teritoriji Republike najmanje 24

mjeseca prije dana održavanja izbora i koji ima prebivalište na teritoriji opštine, odnosno gradske opštine, kao izborne jedinice, najmanje 12 mjeseci prije dana održavanja izbora (član 11 stav 2).

Ustavom Crne Gore propisano je: da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuje, način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 16 tačka 1); da zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom (član 145) i da Ustavni sud odlučuje o saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima (član 149 tačka 1).

Ustavnim zakonom za sprovođenje Ustava Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 1/07, 9/08, 4/09, 71/09 i 22/10) propisano je da se Ustav Crne Gore primjenjuje danom kada ga proglasi Ustavotvorna skupština Republike Crne Gore, ako u pogledu primjene pojedinih njegovih odredaba ovim zakonom nije drukčije određeno (član 1); da zakoni i drugi propisi ostaju na snazi do njihovog usklađivanja s Ustavom u rokovima određenim ovim zakonom (član 6) i da će se do 31. decembra 2010. godine uskladiti sa Ustavom Zakon o izboru odbornika i poslanika (član 8 tačka 1).

Zakonom o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 64/08) propisano je da će Ustavni sud odbaciti predlog, inicijativu, ustavnu žalbu, žalbu, odnosno drugi podnesak kojim se pokreće postupak kad ne postoje druge pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje (član 28 tačka 6).

Iz citiranih odredaba Ustava proizilazi da zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Ustavnim zakonom za sprovođenje Ustava Crne Gore propisano je da se Ustav Crne Gore primjenjuje danom kada ga proglasi Ustavotvorna skupština Republike Crne Gore, ako u pogledu primjene pojedinih njegovih odredaba ovim zakonom nije drukčije određeno, da zakoni i drugi propisi ostaju na snazi do njihovog usklađivanja sa Ustavom u rokovima određenim ovim zakonom i da će se uskladiti sa Ustavom Zakon o izboru odbornika i poslanika do 31. decembra 2010. godine.

U Ustavnom zakonu su, dakle, sadržane norme kojima se uređuje način i dinamika usaglašavanja sa Ustavom cjelokupnog zakonodavstva zasnovanog na prethodnom Ustavu. Propisujući Ustavnim zakonom da, u određenom roku, zakoni i drugi propisi ostaju na snazi do njihovog usklađivanja sa Ustavom, pa i Zakon o izboru odbornika i poslanika, čija se odredba osporava, onemogućena je ustavnosudska kontrola ustavnosti tog zakona.

S obzirom da nije istekao rok, utvrđen Ustavnim zakonom za sprovođenje Ustava Crne Gore za usklađivanje Zakona o izboru odbornika i poslanika sa Ustavom Crne Gore, Ustavni sud je utvrdio da ne postoje procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje o saglasnosti tog zakona, odnosno pojedinih njegovih odredaba sa Ustavom Crne Gore.

Na osnovu iznijetih razloga, riješeno je kao u izreci.

USTAVNI SUD CRNE GORE

PODGORICA, 9. jun 2010. godine